

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПАЛИВНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Паливна промисловість України є базовою складовою енергетичної системи держави і забезпечує потреби промисловості, транспорту та населення. Основними видами палива у структурі енергетичного балансу є нафта, природний газ та кам'яне вугілля. Упродовж 2016–2024 рр. галузь зазнала помітних структурних і виробничих змін, що проявилися у загальному скороченні обсягів видобутку та зниженні рівня енергетичної самодостатності. Основним фактором, який вплинув на стан галузі, були воєнні дії з 2022 року, що призвели до порушення логістики, обмеження доступу до частини родовищ і зупинки окремих виробничих потужностей [1].

Видобуток *нафти* в Україні у 2016–2024 рр. (рис. 1) характеризується сталим спадом. Основною причиною зниження є виснаження родовищ та недостатній рівень впровадження сучасних технологій підвищення нафтовидобутку. Значна частина свердловин потребує модернізації [4].

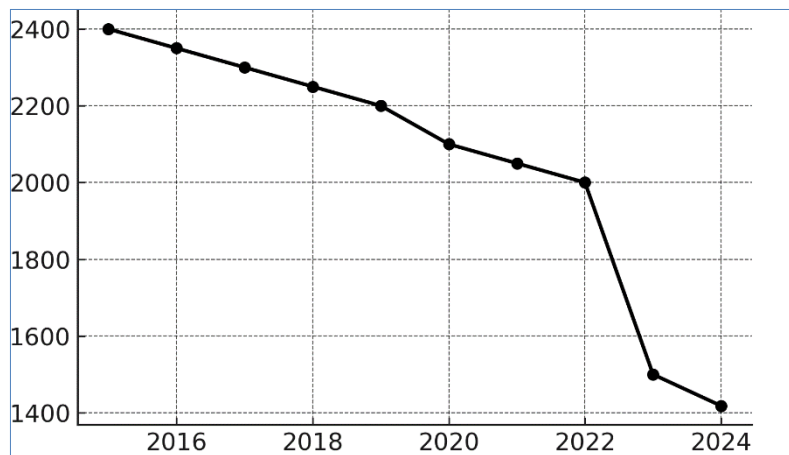

Рис. 1. Динаміка видобутку нафти в Україні (2016–2024 рр.).

Природний газ залишається ключовим енергоносієм економіки країни. Динаміка видобутку демонструє загальну тенденцію до зниження (рис. 2). Зменшення обсягів до 2022 року було пов'язане з виснаженням найбільш продуктивних родовищ, обмеженням інвестицій у геологорозвідку та оновлення бурового обладнання. Крім того, у 2018–2020 рр. фіксувалося скорочення кількості нових свердловин [2].

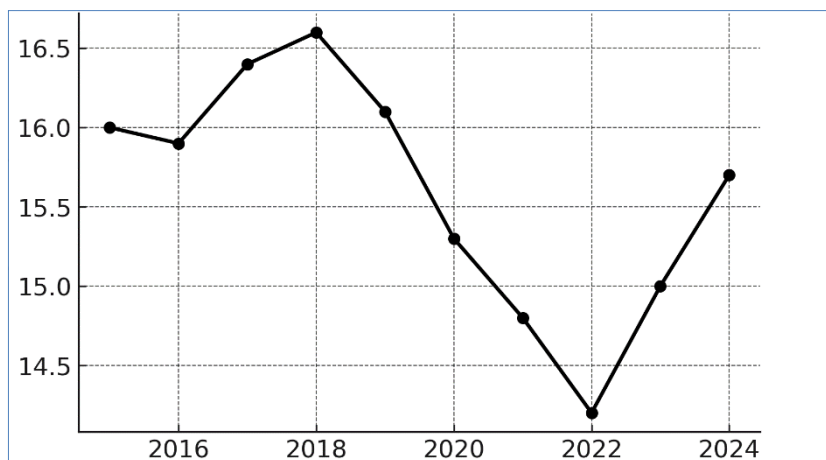

Рис. 2. Динаміка видобутку природного газу в Україні (2016–2024 рр.).

Після 2022 року, незважаючи на складну економічну ситуацію в країні, було активізовано бурові програми і розпочато впровадження сучасних технологій (горизонтальне буріння, гідророзрив пласту), що сприяло частковій стабілізації ситуації. У 2023–2024 рр. спостерігається

поступове відновлення та зростання обсягів завдяки застосуванню сучасних геофізичних методів і розширенню потужностей буріння. Державна стратегія розвитку галузі спрямована на підвищення внутрішньої енергетичної незалежності та скорочення імпоротної залежності [5].

Сегмент видобутку *вугілля* є найбільш проблемним. Багато шахт технічно зношені, продуктивність низька, а значна частина родовищ знаходиться у зоні бойових дій та окупована. Це спричинило різке скорочення видобутку (рис. 3) та зростання імпоротної залежності.

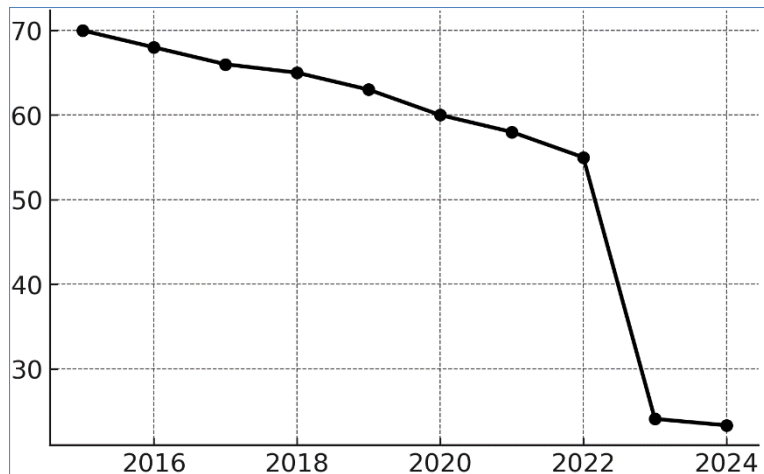

Рис. 3. Динаміка видобутку вугілля в Україні (2016–2024 рр.).

Перспективи галузі пов'язані з модернізацією виробництва та розвитком альтернативної енергетики. Падіння видобутку вугілля є наслідком втрати контролю над частиною шахт у Донецькій та Луганській областях, зношеності обладнання (80–90%), зменшення державного фінансування та порушення логістичних шляхів. Після 2022 року ситуація ускладнилася руйнуванням інфраструктури та обмеженням доступу до родовищ. Крім того, світова тенденція переходу до низьковуглецевої енергетики також впливає на скорочення попиту та інвестицій у галузь. Сучасні тенденції демонструють необхідність технологічного оновлення, розширення геологорозвідки та підвищення енергетичної незалежності України. Важливими є залучення інвестицій, модернізація видобувних процесів та раціональне використання ресурсів.

Список використаних джерел

1. Міністерство енергетики України. *Статистичні матеріали з видобутку корисних копалин*. Київ : Міненерго України, 2024. 112 с.
2. Державна служба геології та надр України. *Геологічний фонд: дані щодо родовищ корисних копалин України*. Київ : Держгеонадра, 2023. 156 с.
3. CEIC Data. *Ukraine Coal Production Dataset*. Лондон : CEIC, 2023. 78 с.
4. «Укрнафта». *Офіційний виробничий звіт 2024 року*. Київ : Укрнафта, 2024. 64 с.
5. Reuters. *Ukraine Energy Sector Review 2024*. Лондон : Reuters Publishing, 2024. 52 с. (англ.)